

אלהיך נותן לך לרשתה", וירושלים לא נתחלקה לשבטים. (7)

ג. ואינה נעשית עיר הנדחת משום דכתיב: "עריד", וירושלים לא נתחלקה לשבטים.

7. גרסינן בבבא בתרא כג ב: "אמר רבי חנינא: רוב וקרוב הלך אחר הרוב", כלומר: אם מצד אחד יש לנו לומר בספק כל שהוא: "הלך אחר הרוב", ומאידך גיסא יש לנו לומר: "הלך אחר הקרוב", כי אז הולכים אחר הרוב ולא אחר הקרוב.

ומקשה רבי זירא שם, ממה שאמרה תורה: "והיתה העיר הקרובה אל החלל" שהיא מביאה עגלה ערופה, ומשמע: אף על גב שיש עיר אחרת שהיא גדולה ממנה ברוב עם, ויש לנו לומר: הלך אחר הרוב! ומתרצת הגמרא: אכן אין דין זה אמור אלא כשאין עיר אחרת גדולה הימנה ברוב עם; ואכתי מקשינן: וליזיל בתר רובא דעלמא [נלך אחר רוב העולם], ונאמר שאין הרוצח מהעיר הקרובה! ומשנינן: "ביושבת בין ההרים", כלומר: שאין דרך הרוצחים לבוא ממקומות אחרים לכאן.

והקשו התוספות שם בד"ה ביושבת: אם כן למה איצטריך קרא דאין ירושלים מביאה עגלה ערופה, שהרי אף על גב דכתיב על ירושלים "ירושלים הרים סביב לה", מכל מקום כל ישראל היו באין לרגל, וגם בשאר ימות השנה להביא נדרים ונדבות, וגם אומות העולם היו באים לסחורה, שקרויה "רוכלת עמים"?! ויש לפרש את הקושיא בשני אופנים:

האחד: שמא דרך ביאתם לירושלים, רצח אחד מהם את ההרוג.

השני: לאו דוקא דרך ביאתם לירושלים, אלא אפילו אם פשיטא לן שלא הרגו דרך ביאתם, מכל מקום כיון שיש בירושלים רוב שאינם מתושבי העיר, אין ירושלים צריכה להביא עגלה ערופה, שאין העיר מביאה עגלה ערופה אלא אם יש לחוש שהרוצח היה מתושביב, אבל רוצח

לא ניתנה הרשות לבנות, רק על מנת שלא לקבל שכר דירה מעולי רגלים.

ד. והנה כתב ה"חזון איש" [אורח חיים קכו ח], דלכולי עלמא מתחילה נתחלקה, שהרי עדיין בשעת חלוקה לא ידעו מקום שיבחר ה', ועוד קרא כתיב [יהושע טו סג]: "ואת היבوسی יושבי ירושלים לא יכלו בני יהודה להורישם, וישב היבوسی את בני יהודה בירושלים עד היום הזה", ועוד כתוב שם [יח כח]: "וצלע האלף והיבوسی היא ירושלים גבעת קרית ערים ארבע עשרה וחצריהן, זאת נחלת בני בנימין למשפחותם"; ובשופטים [א כא]: "ואת היבوسی יושב ירושלים לא הורישו בני בנימין, וישב היבوسی את בני בנימין בירושלים עד היום הזה"; ובתהלים [עח סח] כתיב: "ויבחר את שבט יהודה את הר ציון אשר אהב" —

אלא מאן דאמר "לא נתחלקה לשבטים", היינו שנשאר זכות לכל ישראל, וכדתניא שאין משכירין להם בתים, אבל מכל מקום היא נחלתם בקנין הגוף, אלא שלכל ישראל זכות שימוש בבואם לירושלים, ומאן דאמר "נתחלקה": לא נשאר זכות לכל ישראל בירושלים, ומאן דאמר "לא נתחלקה": היינו, שעל דעת כן חילקו, שהמקום שיבחר ה' לקדושת אכילת קדשים ומעשר שני, יהיה לכל ישראל בו זכות.

ולפי דברי ה"חזון איש" היה מקום ליישב את הקושיות דלעיל על לשון הגמרא ועל רש"י; ומיהו לשון רש"י במגילה כו א ד"ה ואין ירושלים מטמאה בנגעים, דלאו אחוזה היא, כדאמרין לקמן דסבירא ליה להאי תנא לא נתחלקה ירושלים לשבטים, ולא נפלה בגורל לא ליהודה ולא לבנימין".